

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของประเด็นปัญหา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือภาคอีสานของประเทศไทย เป็นดินแดนที่มีลักษณะเฉพาะของตัวเองอย่างเด่นชัด ทั้งองค์ประกอบทางด้านกายภาพ และองค์ประกอบทางด้านสังคมและวัฒนธรรม สามารถแบ่งพื้นที่และแหล่งวัฒนธรรมได้ 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มอีสานเหนือหรือกลุ่มตระกูลไทย - ลาว กับกลุ่มอีสานใต้หรือกลุ่มตระกูลไทย-เขมร

กลุ่มอีสานใต้ครอบคลุมพื้นที่แถบจังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ และศรีสะเกษ ด้วยสภาพทางภูมิศาสตร์ ดินแดนในแถบนี้มีอาณาเขตส่วนหนึ่งติดต่อกับประเทศกัมพูชา มีทิวเขาพนมดงรักเป็นเส้นกั้นอาณาเขต ความใกล้ชิดทางภูมิประเทศทำให้ประชากรของทั้ง 2 ประเทศไปมาหาสู่ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน จากประวัติศาสตร์การอพยพผู้คนของประเทศกัมพูชาเข้ามาอาศัยในผืนแผ่นดินไทยในจังหวัดใกล้เคียง เมื่อยามศึกสงครามหรือภัยพิบัติตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน¹ จึงทำให้ดินแดนอีสานใต้มีกลุ่มชนเชื้อสายเขมรอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก นอกเหนือจากนั้นเป็นชนกลุ่มน้อยที่เข้ามาตั้งรกรากอยู่ก่อนหน้า คือกวยหรือส่วย และมีกลุ่มชนไทย-ลาว ไทยโคราช อาศัยอยู่บ้างในบางพื้นที่ และจากสาเหตุนี้จึงทำให้มีการผสมกลมกลืนทางชนชาติและวัฒนธรรมของประชาชน ในภูมิภาคแถบนี้ ทั้งทางด้านภาษา ประเพณี วิถีชีวิต ความเชื่อ ค่านิยม รวมถึงการละเล่นและการแสดงพื้นบ้านซึ่งแตกต่างจากชาวอีสานแถบอื่น โดยมีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง

¹ สมจิตร กัลยาศิริ, การวิเคราะห์เพลงพื้นเมืองและการละเล่นพื้นเมืองของจ.สุรินทร์ (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2524), หน้า 3.

เรื่อมอันเรหรือลู่อันเรเป็นศิลปะการละเล่นพื้นบ้านของชาวไทยเชื้อสายเขมรที่มีมาแต่โบราณ เป็นการละเล่นที่ชาวบ้านเล่นกันโดยทั่วไป เนื่องในงานเทศกาลและวันหยุดพักผ่อน ชาวเขมรที่มำตั้งรกรากในประเทศไทย หรือผู้เฒ่าผู้แก่ที่เคยไปเขมรต่ำ* ไม่เคยพบเห็นการแสดงชนิดนี้ในประเทศกัมพูชาเลย จึงถือได้ว่าเรื่อมอันเร เกิดขึ้นในอีสานได้อย่างแท้จริง² และส่วนใหญ่จะนิยมเล่นกันมาก ในจังหวัดสุรินทร์ อาจจะเป็นด้วยจังหวัดสุรินทร์มีกลุ่มชนเชื้อสายเขมรมากที่สุด 3 จังหวัด แถบอีสานใต้ คือมีประมาณร้อยละ 70 – 80 ของประชากรทั้งหมด³

“เรื่อม” เป็นภาษาของชาวไทยที่พูดภาษาเขมร แปลว่า “รำ” อีกคำหนึ่งที่ใช้คู่กับคำว่า “เรื่อม” คือ “ลู่อ” หรือ “โลด” แปลว่า “กระโดด หรือเต้น” ส่วนคำว่า “อันเร” แปลว่า “สาก” ได้แก่ สากตำข้าว ดังนั้นการเรื่อมอันเรหรือลู่อันเรจึงหมายถึงการรำสากหรือเต้นเข้าสาก⁴

การเล่นเรื่อมอันเรในสมัยก่อนเป็นการละเล่นเพื่อความสนุกสนาน หลังเว้นว่างจากการทำนาหรือในยามวันหยุดสงกรานต์ สาเหตุแต่เดิมที่ได้เกิดการละเล่นเรื่อมอันเรขึ้นนั้นไม่มีใครทราบแต่น่าที่จะสืบเนื่องมาจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม มีการทำนาเป็นอาชีพหลัก ชีวิตประจำวันของผู้คนส่วนใหญ่จึงคลุกคลีอยู่กับการทำนา เริ่มตั้งแต่ไถ หว่าน ดำ และเก็บเกี่ยวในตอนกลางคืนหลังจากเสร็จสิ้นภาระกิจประจำวันแล้ว สาว ๆ จะพากันตำข้าวเป็นหมู่ที่ลานบ้าน อุปกรณ์ในการตำข้าว คือ ครกและสากใบใหญ่ ขณะเดียวกันหนุ่มที่ว่างงานมักจะเดินเป่าขลุ่ย

* เขมรต่ำ หมายถึง ประเทศกัมพูชา เหตุที่เรียก เพราะพื้นที่เป็นที่ต่ำกว่าพื้นที่ในบริเวณอีสานใต้ ซึ่งมักจะเรียกกันว่า เขมรสูง

² สงบ บุญคล้าย , “กัมตริม เพลงพื้นบ้านอีสานใต้” , ในวารสารทางวิชาการราชภัฏบุรีรัมย์ ปฐมฤกษ์ (มปด. 2541) : 49.

³ เรื่องเดียวกัน

⁴ เครือจิต ศรีบุญนาค , การพ้อนรำ เพลง และการละเล่นพื้นบ้านภาคอีสาน (ภาควิชา นาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สหวิทยาลัยอีสานใต้ , 2534) , หน้า 52.

มาเกี่ยวสาวพร้อมช่วยสาวดำข้าว ด้วยนิสัยรักสนุกเมื่อดำข้าวเสร็จก็มีการเอาสากดำข้าวมากระทบเป็นจังหวะ ซึ่งอาจจะเกิดจากการเคาะสากเล่นก่อนก็ได้ เมื่อเคาะเป็นจังหวะก็มีการเดินรำไปด้วยเพื่อความสนุกสนาน การรำจะเป็นการรำป้อ กันไปมา หนุ่มที่มาเกี่ยวสาวถ้าต้องการแสดงความสามารถอดสาวก็จะรำเข้าสากที่เรียกว่า “ลูตอันเร” ส่วนหนุ่มสาวคู่อื่นจะรำเป็นวงรอบ ๆ สาก ซึ่งในช่วงแรกอาจจะยังไม่มีดนตรีหรือการขับร้องประกอบมีแต่สากไม้เท่านั้น หนุ่มสาวจะเดินกันไปมา ไม่มีกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานในการรำ

เมื่อการเล่นเรือมอันเรเป็นที่นิยมมากขึ้น จึงได้มีการกำหนดกฎเกณฑ์การเล่นขึ้นให้เล่นในวันหยุดงานประจำปี คือ เดือน 5 ซึ่งภาษาเขมรเรียกว่า แคนแจต ในวันหยุดสงกรานต์ชาวบ้านเรียกว่า “งาตอม”^{*} โดยถือเอาวันขึ้น 1 ค่ำ เดือน 5 เป็นวันขึ้นปีใหม่ของจันทรคติ ชาวบ้านจะหยุดทำงาน 2 ช่วง ช่วงแรกจะหยุด 3 วัน ช่วงที่สองจะหยุด 7 วัน โดยในช่วงแรกชาวบ้านจะไปทำบุญยังวัดที่ใกล้บ้านในวันขึ้น 14 ค่ำ พอเช้าขึ้น 15 ค่ำ จะมีการตักบาตร หลังจากนั้นจะหยุด 7 วัน ในช่วงวันหยุดนี้ชาวบ้านจะไม่ทำงาน เช่น ชายหยุดเลื่อยไม้ หญิงหยุดทอผ้า ความคิดอันนี้ต่อมา กลายเป็นความเชื่อ ถ้าใครฝ่าฝืนฟ้าจะผ่าตาย⁵ และในวันหยุดนี้เองที่เปิดโอกาสให้หนุ่มสาวที่รักใคร่ชอบพอกัน ได้พบปะด้วยการละเล่นพื้นบ้านเรือมอันเรหรือลูตอันเร

เรือมอันเรเป็นที่นิยมและเล่นกันแพร่หลายไปทั่วในท้องถิ่นอีสานใต้ โดยเฉพาะที่จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งในอดีตจะพบว่า เด็ก หนุ่มสาว ผู้ใหญ่ หรือผู้สูงอายุ เล่นเรือมอันเรได้ทุกคน มีเล่นกันทุกคุ้มทุกหมู่บ้าน จะมีผู้กล่าวกันว่า “เรือมอันเรเกิดมาพร้อมกับเมืองสุรินทร์”⁶ ซึ่งหมายถึง

* รำป้อ หมายถึง ลักษณะการรำเกี่ยวพาราสีระหว่างชาย – หญิง โดยชายจะรำต่อหน้าหญิง

* งาตอม เป็นภาษาเขมรสูง หมายถึงวันหยุดหรือวันงด

⁵ สิริวัฒน์ คำวันสา, อีสานปริทัศน์ (อีสานคดี) (กรุงเทพมหานคร : มปป. , 2523),

หน้า 16.

⁶ สัมภาษณ์ แก่นจันทร์ นามวัฒน์, 11 เมษายน 2543.

ถึง เป็นของหมู่บ้านคูเมืองจังหวัดสุรินทร์นั่นเอง ต่อมาเมื่อมีการจัดงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน
 ชั้นที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ในปีพ.ศ. 2495 ได้จัดให้มีการแสดงของ
 แต่ละจังหวัดเข้าร่วม ทางจังหวัดสุรินทร์จึงได้นำชุดการละเล่นพื้นบ้านเรือมอันเรปรับปรุงขึ้นเป็น
 ชุดการแสดงพื้นบ้านของจังหวัดเข้าร่วมแสดงในงานดังกล่าว โดยมีการคิดทำรำให้เป็นแบบแผน
 ในรูปแบบเดียวกัน โดยยึดจังหวะเล่นของชาวบ้านแบบเดิม ซึ่งมีเพียง 3 จังหวะ คือ จังหวะ
 จังหวะมุย คือการเข้าสากเพียงขาเดียว จังหวะจิ้งปรี คือ เข้าสาก 2 ขา และจังหวะมลบโดงหรือ
 รัมมะพร้าว เป็นจังหวะซ้ำเข้าสากได้ 4 จังหวะ ประกอบกับวงดนตรีพื้นบ้านกันตรึม และนำการ
 รำเรือมตรด^{*} เข้ามาประกอบ โดยใช้เป็นท่าออกของเรือมอันเร

เมื่อถึงปี พ.ศ. 2498 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินี
 นาคเสด็จเยี่ยมราษฎรภาคอีสาน ได้ประทับแรม ณ จังหวัดสุรินทร์เป็นเวลา 1 คืน ทางจังหวัด จึง
 ได้นำชุดการแสดงเรือมอันเรมาแสดงถวายหน้าพระที่นั่ง ซึ่งในการแสดงครั้งนี้ได้มีการปรับปรุงทำ
 รำ โดยเพิ่มท่ารำออกจากเดิมที่ใช้ท่ารำเรือมตรดมาเป็นท่าออกของเรือมอันเรโดยเฉพาะและท่า
 รำกัจปะกา ต่อจากนั้นเรือมอันเรได้แสดงเผยแพร่ในงานต่าง ๆ โดยถือเป็นชุดแสดงถึงเอกลักษณ์
 ของชาวสุรินทร์ จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2503 ได้มีการจัดประเพณีงานช้างสุรินทร์ขึ้น โดยองค์การ
 ส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อ.ส.ท.) ซึ่งในปัจจุบัน คือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
 (ททท.) ได้เข้ามาร่วมมือกับจังหวัดสุรินทร์ โดยใช้สนามบินเก่าของจังหวัดที่อำเภอท่าตูม
 จังหวัดสุรินทร์ จัดแสดงในวันสุดสัปดาห์ประมาณกลางเดือนพฤศจิกายน ในการจัดงานช้าง
 นั้น ได้มีการนำการแสดงพื้นบ้านเข้ามาแสดงร่วมเป็นส่วนหนึ่งของงานด้วย การแสดงเรือมอันเร
 จึงเป็นการแสดงประกอบในงานช้างที่สำคัญชุดหนึ่ง โดยปรับเพิ่มท่ารำในท่าไหว้ครู การเพิ่มวง
 รำสาก และการหมุนสลับตำแหน่งของผู้รำในการรำเข้าสาก พร้อมทั้งปรับปรุงท่ารำบางท่าให้
 แตกต่างจากท่ารำมาตรฐานของไทยเป็นท่ารำพื้นบ้านมากยิ่งขึ้น

จะเห็นได้ว่า เรือมอันเร ซึ่งเป็นการละเล่นของชาวบ้านเนื่องในหยุดงานประจำปีในช่วง
 เดือน 5 พัฒนามาเป็นการแสดงพื้นบ้านประจำจังหวัดสุรินทร์ และเป็นที่ยึดักกันมากยิ่งขึ้น เมื่อ

^{*} เรือมตรด เป็นการละเล่นพื้นบ้านของชาวไทยเขมร เล่นในงานเทศกาลสงกรานต์ เป็น
 การรำไปตามบ้าน เพื่อบอกบุญ เรียกว่าไปจัจ

นำการแสดงพื้นบ้านชุดนี้มาประกอบในการแสดงงานช่าง ถือว่าเป็นงานระดับประเทศ และในปัจจุบันเรื่อมอันเรยงได้พัฒนาให้มีการประกวดแข่งขันกันขึ้น โดยจัดในช่วงประเพณีสงกรานต์ เพื่อเป็นการอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น การจัดประกวดแข่งขันนี้ได้เริ่มตั้งแต่ปีพ.ศ. 2536 เป็นต้นมา นอกเหนือจากนี้เรื่อมอันเรยงใช้เป็นชุดการแสดงต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง แสดงประกอบในงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานทอดกฐิน ทอดผ้าป่า หรืองานรื่นเริงของชาวบ้านได้โดยทั่วไปอีกด้วย ถือได้ว่าบทบาทของเรื่อมอันเรเปลี่ยนจากสิ่งที่เป็นการแสดงออกของชาวบ้าน มาเป็นการรำที่แสดงถึงศิลปะ และเอกลักษณ์ของจังหวัด แต่จุดมุ่งหมายก็ยังคงให้ความบันเทิงเช่นเดิม

การพัฒนารูปแบบเรื่อมอันเรจากการละเล่นพื้นบ้านของชาวบ้านมาเป็นชุดการแสดงพื้นบ้านที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของท้องถิ่น ทำให้มองเห็นได้ว่าการพัฒนานั้นเป็นไปตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมของท้องถิ่นอย่างชัดเจน ซึ่งทำให้การละเล่นพื้นบ้านดั้งเดิมเริ่มเลือนหายไปจากวิถีชีวิตของคนสุรินทร์ และมีทางเป็นไปได้ว่าอนาคต เรื่อมอันเรอาจมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงต่อไปได้อีก รวมถึงการแสดงพื้นบ้านของท้องถิ่นอีสานใต้ชุดอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน เพื่อให้ทันกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

จากเหตุผลดังกล่าวนี้เอง จึงทำให้ผู้วิจัยมองเห็นความสำคัญที่จะศึกษาถึงความเป็นมาของเรื่อมอันเร และรูปแบบการละเล่นเรื่อมอันเรในอดีต ซึ่งไม่ค่อยมีปรากฏให้เห็นนอกจากตามชนบทห่างไกล และมีทางเป็นไปได้ว่าการละเล่นแบบดั้งเดิมค่อย ๆ หดหายไปจากสังคม ชาวไทยเชื้อสายเขมรในจังหวัดสุรินทร์ เนื่องจากไปนิยมการแสดงหรือการละเล่นแบบสมัยใหม่ จากวัฒนธรรมตะวันตกมากยิ่งขึ้น ซึ่งในปัจจุบันเหลือแต่ผู้สูงอายุที่ยังสามารถเล่นเรื่อมอันเรแบบดั้งเดิมได้เท่านั้น นอกจากนี้ผู้วิจัยจะศึกษารวมไปถึงพัฒนาการของเรื่อมอันเรในเรื่องของรูปแบบท่ารำที่ได้ปรับปรุงจนมาเป็นแบบแผนในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ พ.ศ.2495- ปัจจุบันด้วย ซึ่งผู้คิดพัฒนารูปแบบท่ารำเป็นกลุ่มข้าราชการของท้องถิ่นที่ต้องการแสดงถึงการแสดงพื้นบ้านที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นตนเอง โดยมีแนวคิดในการปรับปรุงท่ารำให้เป็นแบบแผนเดียวกันและด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัย ศิลปะการแสดงเรื่อมอันเรเพื่อเก็บบันทึกไว้เป็นหลักฐาน และเป็นข้อมูลสำคัญอย่างหนึ่งของศิลปวัฒนธรรมอีสานใต้ รวมถึงปรากฏเป็นสมบัติทางวิชาการด้านนาฏยศิลป์พื้นบ้านสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงความเป็นมาและพัฒนาการของการละเล่นเรือมอันเร จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการแสดงเรือมอันเรแบบดั้งเดิม และรูปแบบปัจจุบันของชาวไทยเชื้อสายเขมรในจังหวัดสุรินทร์

ขอบเขตการวิจัย

1. ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงความเป็นมา และพัฒนาการของเรือมอันเร ตั้งแต่อดีต ในรูปแบบของเรือมอันเรแบบชาวบ้าน จนถึงเรือมอันเรที่แสดงในปัจจุบัน (2543)
2. ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึง ทำรำ องค์ประกอบในการแสดงเรือมอันเรของชาวเขมรถิ่นไทยในจังหวัดสุรินทร์ เฉพาะในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ ทั้งรูปแบบฉบับของชาวบ้าน และแบบที่แสดงในปัจจุบัน ในช่วงปี พ.ศ. 2542-2543

นิยามศัพท์เฉพาะ

กลุ่มคำต่อไปนี้ในวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยได้ให้ความหมาย ดังนี้

1. เรือมอันเรหรือลูดอันเร หมายถึง การละเล่นพื้นบ้านชนิดหนึ่งของชาวบ้านในจังหวัดสุรินทร์ นิยมเล่นกันในเดือน 5 ลักษณะเป็นการรำหรือเต้นเข้าสากระหว่างชาย-หญิง โดยมีสากดำข้าวเป็นส่วนประกอบในการให้จังหวะและรำยาว
2. เรือมอันเรแบบชาวบ้าน หมายถึง การแสดงเรือมอันเรโดยชาวบ้านเขมรถิ่นไทยโดยตรง เล่นกันในช่วงเทศกาลสงกรานต์ มีจังหวะเพลงในการเล่นเพียงแค่ 5 เพลง คือ เพลงคเณมาแม เพลงจิ้งมุย เพลงมลบโดง เพลงจิ้งปรีร์ และเพลงกัจปะกา
3. เรือมอันเรที่แสดงในปัจจุบัน หมายถึง การแสดงเรือมอันเรโดยคณะนักแสดงที่เป็นข้าราชการหรือนักเรียน-นักศึกษา มีจังหวะเพลงในการเล่น 5 เพลง เช่นเดียวกัน คือ เพลงคเณมาแม เพลงกัจปะกา เพลงจิ้งมุย เพลงมลบโดง และเพลงจิ้งปรีร์ แต่เพิ่มเติมทำรำให้มีกระบวนการทำสมบูรณ์ ตั้งแต่ทำออก ทำไหว้ครู ทำรำเข้าสาก และทำตลกพลิกแพลง รวมถึงทำเข้า

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย วารสาร และจดหมายเหตุต่าง ๆ

2. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

2.1 จากการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นผู้อาวุโส ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญและชาวบ้านในท้องถิ่น โดยพิจารณาจากผู้มีประสบการณ์ ผู้ปรับปรุงเรือมอันเรโดยตรง และผู้ที่ได้รับการยกย่องจากคนในท้องถิ่น ตลอดจนถึงนักแสดง และนักดนตรี ของเรือมอันเรรูปแบบชาวบ้าน และแบบที่แสดงในปัจจุบัน

2.2 จากการศึกษาและถ่ายถอดทำรำเรือมอันเร จากผู้เชี่ยวชาญ ศิลปินในท้องถิ่น โดยฝึกปฏิบัติ และบันทึกภาพด้วยวิดีโอ และภาพถ่าย

2.3 จากการเข้าไปมีส่วนร่วมและสังเกตการณ์การแสดงเรือมอันเร การฝึกหัดทำรำ การถ่ายถอด โดยบันทึกเป็นภาพถ่ายและวิดีโอ

3. วิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิเคราะห์เรียงเรียงผลการศึกษาจากเอกสาร และการสัมภาษณ์เรื่องความเป็นมา และพัฒนาการของเรือมอันเร รวมถึงความเป็นมาและวิถีชีวิตของชาวเขมรถิ่นไทยที่เกี่ยวข้องกับเรือมอันเร รวมถึงองค์ประกอบในการแสดง ของเรือมอันเรแบบชาวบ้านและแบบที่แสดงในปัจจุบัน

3.2 ศึกษาวิเคราะห์กระบวนการทำรำ และรูปแบบการแสดงเรือมอันเรของชาวบ้านแบบดั้งเดิม และเรือมอันเรที่แสดงในปัจจุบัน

3.3 เรียงเรียงนำแสดงผลการวิจัย โดยแบ่งเป็นบทต่าง ๆ ดังนี้

บทที่ 1	บทนำ
บทที่ 2	ความเป็นมาและพัฒนาการของเรือมอันเร
บทที่ 3	องค์ประกอบของเรือมอันเร
บทที่ 4	กระบวนการทำรำเรือมอันเร
บทที่ 5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบพัฒนาการของการแสดงเรียมอันเรจ้งหวัดสุรินทร์ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (2543)
2. เป็นการสืบทอดรูปแบบและอนุรักษ์ศิลปะการแสดงอีสานใต้ของประเทศไทย
3. ได้แนวทางการศึกษานาฏยศิลป์พื้นบ้านเรื่องอื่น ๆ ต่อไป